Nr. 9.

Warszawa

$\frac{17}{29}$ lutego 1868 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Trzeba mieć wielką dozę domyślności, ażeby znaleść jakiś interes w dzisiejszych objawach polityki europejskiéj: zawsze to samo zbrojenie się bez wyraźnego celu, też same oświadczenia miłości pokoju. Rząd szwajcarski zaciągnął drugą pożyczkę 12 miljonów fran. na ulepszenie broni. Co do pożyczki francuskiéj p. Magne wstrzymuje się z przedstawieniem projektu Izbie prawodawczéj, chcąc zapewne naprzód przeprowadzić budżet, którego dopiero następstwem, wynikłością będzie pożyczka. Jestto wreszcie tylko prostą formą, gdyż stan rzeczy już naprzód został wyjaśniony. Ale może inny wzgląd przemawia za odłożeniem pożyczki, mianowicie nadzieje większego uspokojenia opinji publicznéj przez liczne pokojowe protestacje i załatwienie drobniejszych spraw, jak np. legionu hanowerskiego, band naddunajskich. Słaba to racja, bo nikt się nie łudzi gołosłownemi oświadczeniami, ani złagodzeniem spraw podrzędnego znaczenia, — kiedy całość położenia nie zmienia charakteru, kiedy marszałek Niel rozwija nadzwyczajną działalność, a Napoleon probuje swoje armatki t. z. kartaczówki (mitrailleuses), kiedy jest mowa o zbrojeniu twierdz węgierskich i o pożyczkach austrjackiéj, tureckiéj, a nawet papiezkiéj.

Postawa Rumunji zwraca obecnie uwagę, bo może się stać punktem wyjścia sprawy wschodniéj. Żądanie niezależności Rumunji cechuje kierunek polityki wschodniéj Prus; a wiadomość w dziennikach francuskich podana o wysłaniu Kantakuzena do Petersburga, w celu wyjednania od rządu ruskiego zgodzenia się na tę niezależność, daje téj okoliczności nie małą doniosłość. Mocne postawienie téj kwestji paraliżowałoby widoki Austrji i mocarstw zachodnich.

We Włoszech po złagodzeniu stosunku do Francji, polepszają się kursa papierów publicznych: renta podniosła się do 51% we Florencji, kiedy w Paryżu stoi na 47. Projekt obłożenia renty włoskiéj podatkiem 10% trwoży kapitalistów francuskich i angielskich, mniéj zaś samych Włochów. Jedna z plag naturalnych kursu przymusowego — brak monety, zwłaszcza drobnéj zdawkowéj, trapi obecnie Włochy: prywatni ludzie, rozmaite handle, traktiernie, cukiernie wydają marki jedno i dwufrankowe, których wielkie rozmnożenie się grozi zawikłaniem.

Obojętność angielska, prawdziwa czy udana, na sprawy kontynentu pomyślnie oddziaływa na ruch przemysłu; miasta fabryczne wrą życiem, obrót bawełny w Liverpool dochodzi do 20.000 bel, a zatém zdwoił się w porównaniu z obrotem ostatniego kwartału.

Targ pieniężny warszawski przedstawia małe zmiany: listy zastawne trochę się podniosły, 1-éj serji o $\frac{1}{2}$% (81 $\frac{1}{2}$), a 2-éj o 1$\frac{3}{4}$% (71$\frac{1}{4}$). pożyczka premjowa o 1% (119). Waluta austriacka dochodzi już do równi: gulden papierowy wynosi na naszą walutę 62 kopiejki, — co według stopy menniczéj blisko o 1% nie dochodzi równi, a według przyjętego zwyczaju przenosi ją o 2 kopiejki, czyli 3$\frac{1}{3}$%.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 21—27 lutego 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 21 lutego	Sobota 22	Poniedz. 24	Wtorek 25	Środa 26	Czwar. 27	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU						
			R u b l e						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	.	*73,50	.	.	.	.	*73 1/2
Polskie. Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	100,50	.	.	.	.	.	134
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup	5	45	50,25	.	.	.	.	.	111 3/4
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	0	30	26,50	.	.	.	.	.	88 1/3
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	5	30	31,50	.	.	.	.	.	105
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	*56	.	.	.	.	.	*53
Polskie. Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	60,70	60,75	60,60	60,50	60,05	60,17	60 1/6
Polskie. kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,96 2/3	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	72,50	.	.	.	.	.	72,50
Ruskie. 6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	118	118	118	118,33	118,50	119	119
Ruskie. „ „ z 1866 r.	5	.	118	118	118	118,25	118,33	119	119
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	99,67	.	99,67	99,75	100	100	100
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	.	100	100	100	100	100
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	79,50	80	79,50	.	.	.	79 1/2
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	81	80,83	80,83	81,25	81,30	81,50	81 1/2
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	69,67	70	70,17	70,67	70,60	71,25	71 1/4
Polskie. kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,72 2/9	.
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	.	.
Polskie. „ „ W-B. (100. 150)	4	100	55	55	55	55	54,83	55	55
Polskie. „ „ Teresp. (100)	5	100	80,25	80	80,25	80,25	80	80	80
Polskie. „ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*76,50	*76,50
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	112,75	.	.	.	.	.	90 1/5
Rus. Obligacje „ „	4 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	105,45	105,45	105,45	105,30	105,45	105,52 1/2	113 2/3
Gdańsk (100) „	.	92,857	.	.	.	.	105,30	105,45	113 1/3
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	.	.	.
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	7,24	7,23	.	.	.	7,24	114 5/6
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	86,40	.	.	86,25	.	114 2/3
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*92,70	*99 5/6
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	98,75	98,75	.	.	.	.	98 3/4
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	5,96	.	.	.	5,96	.	115 3/5
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	5,85	.	117
Dukat holenderski	.	3	3,42 1/2	.	.	.	3,42 1/2	.	114
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	1,08 1/2	.	116 6/7
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	0,62	.	99 3/5

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Petersburg.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	7	2	2 1/2	4	4	2 1/2	3
giełdową:	—	8 (9)	1 (1 1/2)	1 3/4 (2 1/4)	4	2 3/4	1 3/4 (2)	3

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 11 lutego (rubli)	w ciągu 2 tygodni przyb. (+) ub. (—) (rubli)	w d. 25 lutego (rubli)
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.935.671, 81	+ 323.449, 29½ — 528.852, 71½	1.730.268, 39
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	251.670, 05	+ 32.689, 23½ — 33.438, 85	250.920, 43½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	151.110, 49½	+ 17.634, 37 — 8.384, 37	160.360, 49½
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	2.168, 97	+ 110.511, 08 — 13.663, 45½	99.016, 59½
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	896.564, 52	+ 15.454, . — 19.802, .	892.216, 52
3 „ na zast. towarów (a) wełny .	351.004, 06	+ 1.126, 39 — 27.385, 22	324.745, 23
3 „ na zast. towarów (b) in. tow.	270.891, 74½	+ 133.557, 77 — 85.084, 27	319.365, 24½
4. „ „ kosztowności	762.986, 68½	+ 23.067, 31½ — 13.888, 33⅛	772.165, 66½
5. Otwarte kredyta	5.225.113, 24½	+1.491.694, 00½ —1.192.840, 09½	5.523.967, 15½
6. Kasa: Monety srebrne	2.656.623, 61¼	— 4.970, 75¼	2.651.652, 86
6. Kasa: „ złote	33.484, 32½	—	33.484, 32½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	513.645, .	+ 13.800, .	527.445, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	725.586, .	+ 189.356, .	917.942, .
Łącznie (6)	3.929.338, 93¾	+ 201.185, 24¾	4.130.524, 18½

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 13/14 lutego 1868 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski. (franków)	B. angielski (franków)
Fundusz metaliczny	1.085 820444	540.149000
Portfel	468.982037	412.482725 (Portfel i Zaliczenia razem)
Zaliczenia na złoto i rozm.	90.106379	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	85.660600	349.201975
Dług skarbu i inne wart..	161.989592	375.000000
	1.892.559052	1.676.833700

STAN BIERNY

	B. francuski. (franków)	B. angielski (franków)
Bilety w obiegu	1.201.278225	587.582875
Przekazy z term. kilkod.	34.097587	14.859300
Rachunki bieżące prywatne	417.474040	525.970625
Rachunki bieżące skarbowe	12.405215	101.378450
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk razem)
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	
Inne bierniki	37.759209	83.217450
	1.892.559052	1.676.833700

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— Zniesienie żebractwa w Warszawie było głównym celem założenia Towarzystwa Dobroczynności (24 grudnia 1814 r.). W samym początku swego istnienia zajęło się ono urządzeniem dla pewnéj liczby ubogich starców pomieszczenia, gdzieby oni przy lekkiéj pracy mieli zaspokojone pierwsze potrzeby; obmyśliło też środki wspierania innych, zwłaszcza całych rodzin, w ich mieszkaniach; ale jednocześnie wezwało publiczność ażeby dawaniem jałmużny nie zachęcała do włóczęgi i próżniactwa i odniosło się do władzy policyjnéj o zbieranie ulicznych żebraków, którzy albo umieszczani byli w zakładzie, albo też, jako z prowincji przybyli na żebraninę, kwalifikowani do wysłania do miejsc urodzenia. Następnie 2 grudnia 1817 r. zapadła decyzja Księcia Namiestnika (Zajączka), obowiązująca gminy do utrzymywania swoich biednych.

Pomimo iż postanowienie to dotąd obowiązuje, pomimo zwiększone środki i rozszerzoną działalność Towarzystwa Dobroczynności, wprawdzie więcéj skierowaną (i słusznie) ku młodemu pokoleniu, — co jednak nieprzeszkadza utrzymywać w zakładzie około 400 starców, mężczyzn i kobiet, pomimo nawet często po-

nawiane rosporządzenia administracijne o usunięciu żebraków z ulic miasta, — żebractwo w Warszawie wciąż istnieje w postaci starców, kobiet, nawet dzieci, wyciągających ręce po ulicach, przy kościołach, na targach, w podwórzach domów, wchodzących nawet do mieszkań; a rekrutuje się, o ile nam wiadomo, przynajmniéj w $^2/_3$ częściach z prowincji.

Stan taki, rzeczywiście na uwagę zasługujący, wywołał korespondencję bezimienną do redaktora Ekonomisty, która znowu daje nam bodźca do podniesienia kwestji. Korespondent słusznie powołuje się na owe postanowienie Namiestnika z r. 1817, i przytacza, że podobne prawo istnieje w Japonji, i ściśle jest wykonane: gminy utrzymują swoich nędzarzy i niedołęgów, używając ich do pewnych posług, a między innemi na polach do odstraszania ptastwa niszczącego zboże. Z zupełną też racją żąda autor listu od publiczności, ażeby się całkiem wstrzymała od bezpośredniego udzielania jałmużny żebrzącym, i powołuje się na przykład Wiednia, gdzie żebraków wcale nie ma, a to głównie skutkiem właściwego zachowania się publiczności. Następnie przechodząc do środków usunięcia żebractwa, za najlepsze uważa ustanowienie *kasy jałmużniczéj* na *kweście* opartéj, (któréj całą organizację rozwija) i prowadzenie ścisłéj *kontroli żebraków*. Wykwalifikowani żebracy miejscowi (inni do gmin właściwych wysłani być winni) otrzymaliby książeczki z oznaczeniem przyznanego im wsparcia tygodniowego z kasy jałmużniczéj uiszczanego.

Uznając, razem z szanownym naszym korespondentem, potrzebę zaradzenia złemu, uznając potrzebę kontroli żebraków i wydalenia przybyłych z prowincji do właściwych gmin, które, zwłaszcza przy dzisiejszym autonomicznym ustroju, ciężar ten same znosić mogą i powinny, podzielając w zupełności zdanie co do zachowania się publiczności względem żebraków ulicznych, — nie możemy jednak zgodzić się na myśl wytwarzania instytucji „kasy jałmużniczéj,” mającéj się oprzeć na bardzo chwiejnéj podstawie kwesty. Zbyteczném zresztą byłoby stawić nową jakąś instytucję, obok już istniejącéj, ustalonéj — Towarzystwa Dobroczynności, mającego w bilansie rocznym około 75.000 rubli, a na sam wydział starców i kalek wydatkującego przeszło 22.000 r.

Wiemy, że przeciw temu Towarzystwu utrzymują się oddawna pewne uprzedzenia; ale dość przejrzeć ostatnie sprawozdania, ażeby się przekonać o jego zbawienném działaniu i zdrowym kierunku, — szczególnie w ostatnich latach, kiedy przez rozwój zakładu sierot, ochronek i żłobków tak znakomicie rozszerzony został zakres dobroczynności uprzedzającéj nędzę, pomocy prawdziwie czynnéj przez pielęgnowanie kilku tysięcy dzieci, — gdy przed rokiem 1830 zaledwie ich było kilkadziesiąt w zakładzie, a w 1842 do otwartych już kilku ochron zachęcić było trudno.

Jeżeli zaś pomimo to istnieje żebractwo w mieście, nie można o to obwiniać Towarzystwa: ono robi swoje, utrzymując kilkuset starców, a pielęgnując tysiące dzieci. Skuteczném w téj mierze jakeśmy widzieli może być tylko spółdziałanie administracji i publiczności.

Przy téj sposobności podajemy wykaz statystyczny zakładów Towarzystwa i wsparć przez nie udzielonych—według sprawozdania za rok 1866.

Zakłady Towarzystwa Dobroczynności.

	Starców i kalek	Sierot	Ochrony	Domy przytułku		Obiadów gościnnych	Zupy rumfordzkiéj	Czytelnie	Kasy			Razem
				dla niemowląt: żłobki	dla ubogich dzieci				pożyczk. za poręczeniem	pożyczk. na słowo	oszczędn. groszowe	
Liczba zakładów	1.	2.	16.	3.	3.	1.	1.	14	2.	4.	13.	60.
Liczba osób korzystających	411	200	4832	119	140	87	143	.	823	46	5785	12.586
„ w przecięciu dziennie	324	165	1270	57	87	87	143	.	.	.	.	.
Koszt utrzymania... *rubli*	22.128	10.878	17.761	3.358		2.495	1.819	.	.	.	.	58.439
dziennie na osobę w ogóle	0,18.^{72}	0,18.^{05}	0,04.^{74}	0,07		0,07.^{83}	0,03.^{48}					
dziennie na osobę na samą żywność.	0,07.^{07}	0,08	0,02.^{12}	0,03.^{05}				.	.	.	.	.

Wsparcia za obrębem zakładów udzielone.

	w pieniądzach		w drzewie opał.	w lekarstwach	w przyrządach chirurgicznych	w stipendjach	w opłacie szkoły elementarnéj i t. p.	Razem
	stałe	jednorazowe						
Liczba osób wspieranych..	60.	879.	1229.	2597.	25.	7.	23.	4820.
Wysokość wsparcia.. *rubli*	964	1406	1185	512	59	1060	147	5333
w przecięciu na osobę.....	16,^{66}	1,^{60}	0,87.^{5}	0,19.^{7}	2,^{36}	151,^{43}	6,^{38}	.

Z zestawienia obu kategorij wypada, że pomoce Towarzystwa w r. 1866 udzielone były 17.406 osobom, kosztem, w sumie ogólnéj, rubli 63.772.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.